

Belanski narečni govor

gorice na brégi pa mála
so bli kërbači že náš p
... skóz čuč



škara. ...
ej pomágo, so ...
a záse eno bréncé ma

Urejeno slovarsko gradivo,
slovníčne in glasovne posebnosti,
besedne zveze in zvočni posnetki govora

*Besede so kot ljudje – živijo in umrejo.
Slovar belanskega govora govorico Belanov zapisuje v večnost!*

Prebivalci Cirkulan z okolico, tako imenovani Belani, govorijo narečje, ki se razlikuje od knjižnega jezika - njihov je belanski narečni govor. Čeprav je jezik pomemben del njihove kulturne prepoznavnosti, se tako kot druga slovenska narečja tudi belanski govor danes intenzivno spreminja, mnogo narečnega besedja pa vse bolj tone v pozabo. Zapis tega besedja v tisknem slovarju je tako edino zagotovilo, da se bo nekako ohranilo v naši (slovenski) zavesti.

V Društvu za oživitev gradu Borl je prav zaradi takšnega razmišljanja vzniknila zamisel o proučevanju in beleženju belanskega govora in tako je bil leta 2013 zasnovan eden največjih in najzahtevnejših projektov našega društva, ki ga v letu 2016 zaključujemo z izdajo slovarja z naslovom Belanski narečni govor. Knjiga je nastajala štiri leta in v tem času zahtevala več tisoč ur prostovoljnega dela članov društva in sodelovanje številnih domačinov, sokrajanov ter tudi poznavalcev in izvedencev od drugod. V slovarju smo zapisali več kot 6 000 narečnih besed, ki so predstavljene kot sistematično urejeno slovarsko gradivo. Še posebej dragocen pa je zvočni zapis na priloženi zgoščenki, ki prinaša razlago in posebnosti belanskega narečnega govora in več pripovedi avtohtonih govorcev ter nekaj interpretiranih narečnih besedil.

Publikacija z naslovom Belanski narečni govor bo izšla v izdaji Društva za oživitev gradu Borl kot 3. zvezek zbirke Svet Belanov in bo javnosti predstavljena v Cirkulanah na barbaremu, 4. decembra 2016.

Uredniško delo so opravili Martin Prašnički, Mira Petrovič, Petra Petek in Petra Letonja.

gúčati nedov. ▶ ['gu:čati gu'či:n pret. 'gu:č-o/-ala itd. vel. 'gu:či] *govoriti*: pə'la:nci gu'či:do dɤ'gáčik kak be'la:ni; *gúčaje* s [-jɛ] *govorjenje*: 'ta:ko ~ se mi nič ne dɔ'pa:dne ni mi všeč, kar govoriš; *zgúčati* (si) a) *sam sebi nekaj reči* b) *star. zgovoriti si nekaj*: 'de:dek si je z'gu:čo pra'vico dɔs'mɤ:tnega stanɔ'vaʒa f'xiši

Na kratko o slovarju:

- » prvi slovar belanskega narečnega govora, ki prinaša več kot 6 000 narečnih besed oziroma gesel,
- » slovarski sestavki so obogateni s številnimi besednimi zvezami, reki in povedmi, ki pojasnjujejo rabo določenege gesla v različnih vsakdanjih okoliščinah,
- » v uvodnem poglavju so med drugim izčrpno predstavljene pisava za zapis značilnih glasov, izbrana shema slovarskih sestavkov, pojasnila k slovnici in pregibne posebnosti besednih vrst,
- » pri nastajanju slovarja so sodelovali številni domačini in tudi strokovnjaki s področja jezikoslovja,
- » slovar bo zanimiv za domačine, za proučevalce narečij in za vse, ki jih zanimajo slovenska narečja,
- » zvočni zapisi na priloženi zgoščenki poslušalcu še bolj približajo jezik, kulturo in tradicijo Belanov.

„Kot enega od avtorjev narečnega slovarja (seveda v ambicioznejši obliki) me je pred časom prijetno presenetila skupina zagnancev iz Cirkulan ... Najprej s svojo neomajno namero, da pripravijo karseda temeljit slovar svojega tako imenovanega belanskega govora, nato s svojim vztrajanjem pri dolgotrajnem načrtnem in natančnem zbiranju besednega gradiva in končno s svojim slovarskim izdelkom ... Vsekakor smo prepričani, da so ... z nabiranjem, obdelavo in objavo besednega gradiva haloškega belanskega govora opravili veliko dejanje za svoj kraj in tudi za slovensko narečjeslovje oziroma ohranjanje slovenske duhovne dediščine.“

Izr. prof. dr. Bernard Rajh,
Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru

Zgibanka Belanski narečni govor
Besedilo: Mira Petrovič, Martin Prašnički
Jezikovni pregled: Petra Letonja
Oblikovanje: Jernej Golc
Izdajo zloženke sofinancira Ministrstvo za kulturo RS
Izdalo Društvo za oživitev gradu Borl
Cirkulane 40a, 2282 Cirkulane
grad.borl@gmail.com, www.borl.si
Cirkulane, oktober 2016

